

Journalistiek in krisistijd.

Naar aanleiding van de laatste regeringskrisis publiceren we dit sfeervolle stukje uit het tijdschrift *Opgang*, 1930, p. 156 – 157.

“Dagen, weken soms, hangt een ministerkrisis in de lucht. De journalisten zijn op de loer. Maar de crisis breekt niet uit. Zij breekt altijd uit als men het niet verwacht. Het is of de ministers piepertje-duik spelen met de journalisten. Ik herinner mij de laatste ernstige crisis. Als correspondent van “Vooruit” telefoneer ik onmiddellijk, maar het was te laat: de redactie vertrokken en reeds duizenden bladen gedrukt. Dan maar Balthazar opbellen thuis; en Balthazar mocht zich naar zijn blad spoeden om nog gauw een “vorm” te veranderen. Tienduizend lezers kregen het nieuws van de crisis niet, maar dertigduizend konden het ’s morgens in hun dagblad lezen. Voor gansch den duur van de crisis zijn de journalisten dan op straat, om als detectieven de ministers, de oude en de aanstaande, en deze die het gaarne zouden worden, ergens te ontdekken, hen aan te klampen en een wordeke los te krijgen. Sommige ministers staan u altijd graag te woord. Janson b.v. tracht u daarbij nog altijd van de kwestie af te leiden met eenige vroolijke moppen of anecdoten, en Lippens is een gansch ander man, dan wanneer hij zijn oordeel zegt over de Noord-Zuidverbinding en over Segers. Maar andere ministers zijn, vooral in krisistijd, met geen nijptang aan te grijpen. Daar bestaan middeltjes tegen. Er zijn een paar dames-journalisten altijd onder ons. En als de mannen het niet wagen een zuurrijkende minister bij de slip te nemen, dat gaat er eene van de dames op af: die is (eerbied voor het zwakke geslacht!) altijd zeker niet te worden afgesnauwd, al wordt zij dan ook wel eens met een klontje in ’t riet gestuurd. De laatste “ernstige” crisis. Een van de ontslag-

nemende ministers is zuurder dan een mengsel van azijn en stikgassen. Hij komt uit het Natiepaleis en trekt door het stadspark naar het koninklijk paleis, op eerbiedwaardigen afstand en met lange tanden gevolgd door een groepje journalisten. Maar daar wordt de minister in het park tegen het lijf geloopt door een vriendelijken heer; zij schudden elkander hartelijk de hand; goede vrienden, zonder twijfel; zij praten; de onbekende ondervraagt hem, en de minister antwoordt blijkbaar. Een van de journalisten maakt snel een kleinen omweg, en als de minister afscheid heeft genomen, loopt de journalist den onbekende achterna. Hij stapt naast hem voort, en spreekt hem zoo onverschillig mogelijk aan:

– Was dat minister X... niet?

– Ja, zeker.

Goed zoo! De onbekende is blijkbaar fier dat hij ministers onder zijn kennissen telt.

– Hij zal zeker geen deel meer uitmaken van de nieuwe regering?

– Jawel, jawel! Hij heeft mij daar juist verteld...

En de vriend van den minister is niet meer tot zwijgen te brengen. Zoo komt men soms aan eenige regelen nieuws... Intuschen moet de journalist toch uren achtereen, in weer of onweer, op straat rondlopen. En hij komt soms in een moeilijk parket. Zooals gij weet is een minister vooreerst een mensch, en vervolgens een politiek vijand. Als “Vooruit” ’s morgens heeft geschreven dat minister Y... een schavuit, een nietdeug, een paltoquet, een dikhuid, een wat-weet-ik is, en gij moet er, als medewerker van “Vooruit, een paar uren later bij komen om wat nieuws af te smeeken, dan krabt gij u soms achter de ooren en vraagt gij u af, of minister Y... u niet met een “dikhuid” wandelen zal zenden. Maar het gebeurt dan ook dat de minister “bon prince” is en u toelacht: “Dikhuid? Kom, kom, ik ben ook journalist geweest!” (G.V.)

WORK IN PROGRESS

De archieven van Hendrik de Man zijn verspreid over diverse instellingen. Het I.I.S.G. te Amsterdam, het Algemeen Rijksarchief, het Navorsings- en Studiecentrum voor de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog te Brussel en het A.M.V.C. te Antwerpen bezitten belangrijke collecties. Nog een gedeelte berust bij het AMSAB en is afkomstig van de Arbeidershogeschool. Het bevat, naast administratieve briefwisseling van de school en het documentatiebureau van de B.W.P., dossiers over de conferentie van Pontigny (1934), werkdocumenten betreffende diverse politieke problemen en het “Bureau voor Sociaal Onderzoek”. Het fonds bevat verder fotocopies uit diverse Hendrik de Man-fondsen. Het betreft de documentatie die door dr. W. Steenhaut werd verzameld ten behoeve van

zijn wetenschappelijk onderzoek. Een stortingslijst is consulterbaar mits toestemming van het AMSAB. Het rijke fonds H. de Man door de familie de Man aan het A.M.V.C. geschonken en inmiddels aangevuld met “de documenten Brélaž” is, na heel veel oponthoud om praktische redenen nu toch helemaal geïnventariseerd. Dit wil zeggen, alle stukken zijn inhoudelijk en technisch beschreven en op steekkaarten gebracht, gerangschikt en genummerd. De archivalische regels en richtlijnen in acht nemend, werd ook de structuur van de inventaris reeds op punt gesteld. Gezien de samenstelling van het fonds zal de beschrijving van de inventaris een weerspiegeling, een neerslag zijn van de levensloop van H. de Man zelf. De dossiers, of onderverdelingen van het fonds bevatten documenten